

■ OPINIÓ

Un repàs a la immigració i al benestar

ESPERANÇA ESTEVE ORTEGA
Diputada pel PSC a les Corts Generals

La immigració no deixa ningú indiferent. És tema de debat i avui forma part prioritària de l'agenda política i de la realitat econòmica, acadèmica, social i ciutadana. La història de la humanitat i la dels països més pobres es caracteritza pels moviments de persones per aconseguir unes millors condicions de vida. No en va les migracions més grans es donen entre països subdesenvolupats o països pobres. Només les persones que estan en millors condicions, les més disposades a arriscar, les més capacitades per l'endeutament i per la mobilitat, són les que arriben a l'Europa benestant. Els altres es mouen en l'espiral de la pobresa territorial, econòmica, material i cultural.

Espanya, a finals dels 80, va fer la seva revolució particular, que ens ha permès equiparar-nos en determinats aspectes amb els països de l'Europa dels quinze. L'Espanya de les reconversions industrials i de les lluites obreres, de pobles i barris marginals, molts d'autoconstrucció, s'ha superat a si mateixa i el salt ha estat tan gran i amb tant d'esforç que molts ciutadans han preferit oblidar-se del sacrifici. Per a Catalunya tampoc no ha estat fàcil. La gran transformació soferta els anys 60s-80s i l'impacte que va causar en les formes de vida tradicionals l'ocupació del territori, els nous models culturals i de convivència, fruit dels moviments migratoris interns, no ha estat suficientment analitzada, i aquest coneixement aprofundit ens serviria per encarar millor l'actual situació.

De sobte, però, a finals dels 90 descobrim que els nostres joves s'estan incorporant massivament a la universi-

tat, i qui més qui menys és propietari o hipotecari d'alguna cosa: un pis, una segona residència o un pàrking, o tot a la vegada, i els nostres empresaris han eixamplat la seva mirada i saben que cal contemplar en l'estratègia empresarial els condicionants de l'entorn. Uns quants han cregut que cal créixer com sigui acabant d'ocupar el poc espai urbanitzable que quedava, optant per models expansius, construint fins a rebentar. Els més espavilats han fet molts diners emparats per un Govern conservador-liberal amb una aura que deia "construeix mentre puguis", desatenent la prudència i jugant-se el futur de tots.

Poc després, i amb una crisi econòmica de caràcter global, a Espanya i a Catalunya se'ns suma la pròpia: la crisi de la construcció. Les xifres d'atur són preocupants i la població se'n comença a ressentir. Amb aquesta situació no es pot estar còfot d'haver-nos convertit en la vuitena economia mundial. El nostre país té algunes febleses que no s'han abordat adequadament en els darrers anys, i per citar-ne algunes, una indústria poc diversificada i amb escàs valor afegit i uns serveis de benestar poc desenvolupats tant en drets universals de ciutadania com en polítiques específiques per donar resposta adequada als sectors més vulnerables de la població. En aquest creixement accelerat un factor ha estat fonamental: la mà d'obra necessària no estava disponible a casa nostra i ha calgut comptar amb la forana.

La immigració esdevinguda mercaderia. Salari baixos, contractacions irregulars, llocs de treball de baixa qualitat i qualificació, i l'economia submergida, han estat factors sobre els quals s'ha sustentat el creixement.

Aquesta ha estat la política dels vuit anys de governs conservadors, confluint alhora amb noves necessitats socials dels espanyols. Qui està avui a cura de les nostres persones grans per quatre rals i sovint amb manca de formació i molt d'afecte? Qui cobreix llocs de treball mal pagats i poc conciliats en el sector de l'hosteleria? Qui ha llogat aquells pisos d'autoconstrucció o aquelles vivendes deficitàries construïdes a corre cuita els anys 60? Les persones immigrades són els nous proveïdors de serveis i alhora clients preferents d'allò que la nostra societat rebutja, perquè en qualsevol cas sempre és millor el que aquí s'ofereix que el que tenen en els països d'origen. És la immigració qui en aquestes condicions ha tingut la gosadia de canviar-nos el paisatge urbà i d'ocupar-lo amb formes i costums que xoquen amb les autòctones, segons opinió de molts.

Aquest procés dels últims deu anys de creixement econòmic s'ha donat sense anar acompanyat d'un augment dels serveis de benestar i avui encara estem lluny de la despesa social de la mitjana europea. Durant els dos mandats de govern conservador no es va aprofitar la bonança econòmica per avançar en drets socials. Aquests han vingut sempre de la mà de governs socialistes i és en aquests darrers quatre anys que s'ha posat fil a l'agulla per promoure el canvi de model productiu, per minorar l'economia submergida, per afavorir una immigració ordenada, controlada i regular, que faciliti l'arribada, la inserció laboral, el reagrupament familiar i la integració. Els acords amb els països emissors i el control de fronteres i la cooperació amb els paï-

Esperança Esteve Ortega

Esperança Esteve Ortega

sos pobres han d'ajudar a desenvolupar totes les seves potencialitats territorials, econòmiques i humanes.

Malgrat aquests esforços, ens trobem amb una crisi econòmica d'importants dimensions i el fantasma de l'atur se'ns materialitza, deixant en situació de precarietat els sectors més vulnerables, principalment, però no únicament, les persones immigrades. I amb algunes qüestions, com ja s'ha dit, no ens trobem ben posicionats. Els nostres serveis públics i infraestructures continuen sent deficitaris i cal que ens preguntem si tindrem la capacitat per seguir invertint al ritme compromès i necessari per desenvolupar amb condicions l'obra pública prevista, la llei per a l'autonomia personal i atenció a la dependència, la creació d'escoles bressol, el desenvolupament dels serveis socials, assignatura pendent no per falta de normativa, sinó per falta de finançament. Alhora, podrem seguir sostenint el sistema sanitari amb una demanda quantitativa i qualitativa cada vegada més gran? I l'educació? Podrem fer front a les situacions d'exclusió social? Cal repensar el model per assegurar el desenvolupament i la sostenibilitat actual i futura del nostre sistema de benestar i del conjunt del país.

Pel que fa a les persones immigrades, objecte principal d'aquest article, són i seguiran essent necessàries per cobrir la demanda del mercat laboral que no es podrà satisfer amb l'oferta interna (s'estima que a curt termini seguirem necessitant anualment unes 100.000 persones), i pel rejuveniment de la nostra població. Una acció política compromesa aconsella seguir apostant pels acords amb els països d'origen i preveure una entrada regular i amb contracte de treball i facilitar la legalització d'aquells que ja es troben amb nosaltres de manera irregular a través del règim general per arrelament; i en els casos on no es donin les condicions, cal actuar amb la repatriació, tot defugint de regularitzacions massives.

La immigració ja no es pot considerar un fenomen conjuntural i els fluxos de persones entre territoris és una realitat que no es pot aturar. La globalització no es pot constreñer a la lliure circulació de mercats i de capitals i de les persones esdevingudes mercaderia. Calen solucions a diferents nivells harmonitzant el concepte global i local. Si es tracta d'una situació estructural, cal que la nostra normativa, també l'europea, elimini els obstacles que dificultin una bona integració, que és on cal posar l'accent. Altrament el conflicte i la manca de cohesió es convertiran en una amenaça punyent. Cal posar en marxa el discurs dels drets i deures, facilitant la pertinença a través també de la participació política.

La immigració ja no es pot considerar un fenomen conjuntural, i els fluxos de persones entre territoris és una realitat que no es pot aturar. La globalització no es pot constreñer a la lliure circulació de mercats i de capitals i de les persones esdevingudes mercaderia. Calen solucions a diferents nivells harmonitzant el concepte global i local. Cal posar en marxa el discurs dels drets i deures, facilitant la pertinença a través també de la participació política

La revisió anunciada pel Govern és necessària, sobretot pel que fa al reagrupament familiar. Des del meu punt de vista, la norma ha de ser generosa amb el cònjuge i fills, als quals cal atorgar permís de residència i de treball quan els menors facin els 18 anys, i restrictiva (però no impossible) amb els ascendents i els fills majors de 18 anys, per la pressió que aquesta població ja comença a generar sobre el nostre sistema de benestar

i de convivència i com a mecanisme de trencament de la cadena migratòria. Així i tot, és una qüestió que cal analitzar més a fons i procurar convenis de reciprocitat o altres acords.

D'altra banda, les conjuntures econòmiques és difícil que facin canviar els objectius de les persones que han posat el seu esforç en configurar una nova vida al país d'acollida, sobretot si ja s'ha fet el reagrupament. Mesures com facilitar el retorn amb la capitalització de l'atur pot convenir sempre i quan els països emissors es comprometin a facilitar-ho. El microcrèdit és una possibilitat per a l'autoocupació que cal contemplar, però és una sortida més. A la nostra realitat els projectes empresarials que s'han iniciat amb el finançament inicial a través de microcrèdits no sempre funcionen; estan molt subjectes a les oscil·lacions del mercat sense coixí econòmic que permeti aguantar les embranzides, i els nivells de fracàs són alts.

Posar en marxa un projecte migratori és una decisió difícil. Es posa tota la vida i les esperances en joc. Retornar de manera forçada comporta la percepció de fracàs i la dificultat de recomençar en un lloc on ja no hi havia espai; alhora als països emissors en general els crea un problema; noves persones demandants de feina i disminució dels ingressos. Per tant, facilitar el retorn com a mesura temporal és una més de les solucions a emprar, però també ens cal un compromís com a societat amb els nous ciutadans.

Ens queda camí per recórrer, i la confiança en la nostra acció de govern ha de ser indiscutible. Però així i tot cal un discurs clar i precís i una voluntat fèrria per avançar en els valors del socialisme, que ha de posar de relleu la igualtat d'oportunitats, el dret al treball, l'esforç i la responsabilitat individual i col·lectiva, la cooperació i també trencar la dicotomia entre els "uns" i els "altres", per a passar a ser considerat tots ciutadans. ■

OPINIÓ ■